

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Kunnskapsministeren

Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/2407-

Dato
28. april 2025

Representantforslag 173 S 2024-2025 om maksimalgrense for reisevei til skolen

Avgjørelser om skolestruktur ligger i kjernen av det kommunale selvstyret. Det er opp til hver enkelt kommune og fylkeskommune å bestemme skolestrukturen. Dette omfatter både antall skoler og plasseringen av disse. Beslutninger rundt skolestruktur er noen av de vanskeligste avgjørelsene lokalpolitikere i fylkeskommunene og kommunene i Norge tar. Vurderingene knytter seg blant annet til kvaliteten på elevenes læringsmiljø både faglig og sosialt, mulighetene for å rekruttere kvalifiserte lærere, kostnadseffektivitet, samt belastning for elevene som følge av for eksempel lengre reisevei. Jeg har tillit til at kommunene og fylkeskommunene gjør gode vurderinger når det gjelder dette.

Jeg viser til at elevene i grunnskolen har en lovfestet rett til å gå på en skole i nærmiljøet, jf. opplæringslova § 2-6. Ved tildeling av skoleplass skal kommunene legge særlig vekt på hvilken skole som ligger nærmest hjemmet, men de kan også ta hensyn til topografi, trafikkforhold og kapasiteten på skolene, og at barn i samme nabolag skal få gå på samme skole. Tidligere var det lagt til grunn at det bare kunne legges vekt på kapasitet dersom skolen var full. Nå kan imidlertid kommunen legge vekt på dette selv om skolen ikke er full. Bakgrunnen for dette er å motvirke skolenedleggelse og bidra til bedre skoleøkonomi og dermed bedre skoler, jf. Prop. 57 L (2022–2023) punkt 12.5.3. I forarbeidene slås det tydelig fast at nærscoleprinsippet ikke innebærer noen begrensninger i «retten kommunene har til å avgjøre kor mange skolar det skal vere i kommunen, og kvar skolane skal plasserast.» Lovbestemmelsen innebærer at en elev har rett til å gå på det som til enhver tid anses som nærskolen. Hvis en skole legges ned, mister ikke elevene på denne skolen retten til å gå på sin nærskole, men de vil få rett til å gå på en ny nærskole. Rettighetene etter loven er fortsatt i behold, selv om de faktiske forhold i kommunen endrer seg.

Jeg viser også til at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle avgjørelser som gjelder barn, også avgjørelser om skolestruktur, skolevei og skolenedleggelser. Når kommunen har klarlagt hva som er til det beste for barnet, så må alle de andre relevante hensynene i saken identifiseres, vurderes og veies opp mot hensynet til barnets beste.

Jeg mener at det ikke er hensiktsmessig å begrense kommunenes handlingsrom ved å detaljregulere ett av elementene kommunene og fylkeskommunene må ta hensyn til i sine vurderinger.

Fylkeskommunen har ansvaret for å dimensjonere tilbudet i videregående opplæring. Fylkeskommunen skal i dette arbeidet ta hensyn til hvilken kompetanse samfunnet trenger. Elevene i videregående opplæring har flere utdanningsprogrammer å velge mellom. Alle disse kan ikke tilbys ved alle videregående skoler i et fylke, og reiseveien for enkelte kan derfor være lenger enn til nærmeste videregående skole. Dette gjør at regulering av maksimal reisevei også til videregående skole er uhensiktsmessig.

For å kompensere for ulempene for de som bor langt fra skolen, har vi regler om gratis skoleskyss. Elever på 1. trinn har rett til gratis skyss dersom de bor mer enn to kilometer fra skolen. Elever på 2. til 10. trinn har rett til gratis skyss dersom de bor mer enn fire kilometer fra skolen. Elever i videregående opplæring har rett til gratis skyss dersom de bor mer enn seks kilometer fra skolen. Skoleskyss må organiseres slik at eleven får en akseptabel reisetid.

Staten innhenter i dag informasjon i Grunnskolens informasjonssystem (GSI) om hvor mange elever som i grunnskolen får skyss hele eller deler av skoleåret (både elever med rett og eventuelt andre elever kommunen har valgt å tilby skyss). Jeg viser også til at SSB i en artikkel publisert 20. mars 2023 har beregnet hvor lang kjøreavstand elever på 5. trinn og 10. trinn har fra boligen sin til skolen de går på, i kilometer og minutt. Jeg ønsker ikke å pålegge kommunene mer detaljert rapportering av reisetid og skyss.

Detaljert rapportering krever tid og ressurser i kommunen og fylkeskommunen, og det er derfor viktig å balansere nasjonale ønsker med lokale behov. Å pålegge svært detaljert rapportering kan oppfattes som en begrensning av handlefrihet og føre til at nasjonale ønsker overskygger lokale prioriteringer, i tillegg til at det er arbeidskrevende.

Med hilsen

Kari Nessa Nordtun